

Om landøkonomiske Forhold i Kanada.

Foredrag i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab den 16. Marts 1910
af Statskonsulent *Peter Aug. Mørkeberg.*

(Fortsat fra S. 628).

Offentlige Foranstaltninger til Landbrugets Fremme i Alberta.

Fra offentlig Side gøres der meget i dette unge Land for at fremme Landbrugets Trivsel. Og paafaldende er det, hvor interesseret og direkte Landbrugsministeriet griber ind i alle herhen hørende Forhold, hvilket vel tildels ligger deri, at Landbruget ingen anden Fællesrepræsentation har; der er ingen samvirkende Landboforeninger som hos os og ingen Landbohøjskole eller andre Landbrugsskoler.

Der er 38 Landboforeninger i Alberta. Delegerede fra disse samles hvert Aar i Hovedstaden — Edmonton — paa Initiativ af Landbrugsministeren til et Møde, hvor Landbrugets Interesser i Almindelighed drøftes. Her tages ogsaa Bestemmelse om, naar Dyrskuerne skal afholdes. Og disse Dyrskuere omfatter baade Dyr og Planter og Mejeriprodukter samt Husflid. Til disse Foranstaltninger stod der i 1909 et Beløb af 20396 Dollars til Raadighed. Hver af Landboforeningerne holder som Regel aarlig et Skue. Og ved Bedømmelse af Husdyrene anvendes Etdommersystemet. Det staar Landboforeningerne frit, hvem de vil vælge som Dom-

mere. Men som Regel henvender de sig til Ministeriet om at beskikke Dommere. En af Ministeriets Funktionærer, som fører Tilsyn med Landboforeningerne og disses Dyrskuer, har denne Opgave under sig. Han vælger Dommerne, ofte efter Korrespondance med Centraladministrationen i Ottawa. Dommerne kommer jævnlig langvejs fra, ikke sjældent fra Ontario. Nævnte Funktionær ordner deres Rejseplan til forskellige Skuer i Alberta, og Ministeriet betaler Dommernes Rejser. Denne Ordning er almindelig i Kanada. Man gør altsaa her meget ud af Dommervirksomheden. Og Opdrætterne er tilfredse med denne Ordning. Man stoler paa, at der herved tilvejebringes en retfærdig og dygtig Dom. Jeg skal tilføje, at al Dyrskuebedømmelse i Kanada endnu er ren Eksteriørbedømmelse.

Om Dyrskuerne endnu dette, at selv ved smaa Dyrskuer gøres der meget for, at disse kan blive lærerige og interessante. Det er saaledes Reglen, at der er en stor Ring med Masser af Siddepladser paa en amfitheatralisk bygget Tribune, hvor Folk i Ro kan se Fremføringen af de præmierede Dyr, Ride- og Køreprøver med lette Heste og Køreprøver med tungt belæssede Vogne for svære Heste m. m.

Tiden tillader forøvrigt ikke nogen detailleret Gennemgang af alle de interessante Foranstaltninger til Landbrugets Fremme i Alberta. Men jeg maa nævne enkelte af de særlig karakteristiske og vigtige.

Foruden Landboforeningerne er der endvidere Opdrætterforeninger for hver af de forskellige Dyrearter: Heste, Kvæg, Faar og Svin. Disse maa ikke forveksles med Heste- og Kvægavlsforeninger som vore. Den Slags Foreninger har de endnu ikke i Kanada. Opdrætterforeningerne har til Formaal at fremme Salget af race-rene Avlsdyr. Disse Opdrætterforeninger holder i Forening aarlig et stort Fedeskue og et Avlsdyrskue sammen med en Auktion for Kvæg af rene Racer. Og ved Hjælp af disse Auktioner er der spredt en Mængde gode

Tyre i Alberta og tilgrænsende Provinser. Kun Dyr, optagne i de officielle Stambøger, kan fremstilles til Salg, og en Dommerkomité udskyder paa Forhaand Individuer, som ikke er gode nok. I Løbet af de 7 første Aar, fra 1901—1907, blev der ved disse Auktioner solgt 1547 Dyr af rene Racer. — Saa vel fra det provinsielle som fra det kanadiske Forbunds Landbrugsministerium gives der Tilskud til disse Opdrætterforeninger. Desuden sørger Staten for, at Opdrætterne fra enhver Jærnbane-station i Alberta kan faa transporteret Dyrene til Auktionsstedet for 2 Dollars pr. Stk., og at Køberne kan faa transporteret dem fra Salgsstedet til deres nærmeste Jærnbane-station i Alberta eller Saskatchewan for samme Pris.

Dernæst skal jeg meddele, at Staten meget intensivt støtter Mejeribrugets Udvikling i Alberta. Før Alberta blev en selvstændig Provins, sorterede dens Mejerivæsen direkte under Forbundsregeringen. Den bekendte Dr. *James W. Robertson* havde med den Sag at gøre. Og paa en af sine Rejser til Alberta fandt han, at Mejerivæsenet arbejdede under vanskelige Forhold. Det var i 1895. Der var den Gang kun 6 Mejerier i Provinsen, og de havde mest Udsigt til at maatte indstille deres Virksomhed. Ved fælles Overenskomst overtog Staten da Ledelsen af de 5 af dem paa Betingelse af, at de omdannedes til en Slags Andelsmejerier. Den danske Mand, Mr. *C. Marker*, som allerede den Gang havde arbejdet en Del i Statens Tjeneste, fik den Opgave at tage sig af denne Sag og af Mejerivæsenets Udvikling i Distriktet. Han flyttede sin Bolig til Calgary. Og da Alberta i 1905 blev ophøjet til Provins, blev samtidig Mr. Marker udnævnt til »Dairy Commissioner« (Chef for Mejerivæsenet) for Alberta, hvilken Stilling han fremdeles indtager. Der er i Alberta 21 Statsmejerier, 34 private Fællesmejerier og 8 private Fællesosterier. Mr. Marker har 3 Instruktører, som stadig besøger disse 55 Mejerier og 8 Osterier. Udgiften hertil afholdes af Staten. Desuden berejser Mr. Marker

og hans Instruktører Provinsen, og paa Steder, hvor Malkekvægsavlens vinder Udbredelse, holder de Foredrag, i hvilket Øjemed der medbringes et helt Mejeriinventar, som benyttes til Illustration (rejsende Mejeri).

Betingelsen for, at et Mejeri kan blive Statsmejeri er, at Kredsens Landmænd slutter sig sammen i en Forening og opfører en fuldt udstyret Mejeribygning, som er antagelig, samt forpligter sig til mindst i 5 Aar at levere Fløden af 400 Køer. Mr. Marker paatager sig saa paa Regeringens Vegne at drive Mejeriet for Selskabets Medlemmer samt at transportere Smørret fra Mejeriet til Bestemmelsesstedet og eventuelt at opbevare det i Statens Kølehus i Calgary samt sælge det, og at betale den indkomne Pris ved Salget af Smørret og Kærnemælken ÷ Udgifterne, som i det højeste maa paalignes Selskabet med 4 Cent pr. lb. Smør. Selskabets Medlemmer faar Betaling efter Fedtindholdet i Fløden hver Maaned. Og Betalingen gives forud i Henhold til Leverancen sidste Maaned. Mr. Marker antager selvfølgelig selv alle Mejeristerne. Regeringen stiller aarlig en Sum til Raadighed til denne Forudbetaling m. m. Denne opføres paa Budgettet for Finansaaret 1909 til 300,000 Dollars, en Sum, der selvfølgelig senere gaar ind i Statskassen igen.

Der holdes ved Modtagelsen i Calgary nøje Rede paa Kvaliteten af hver Kærning Smør fra hvert Mejeri, og Underretning derom sendes til vedkommende Mejeribestyrer. Paa Grundlag af denne Kvalitetsbedømmelse er der etableret Konkurrence mellem Mejeribestyrerne. Ved denne Konkurrence modtog min Broder, Mr. *Dan Mørkeberg*, Guldmedaillen 2 Aar i Træk, 1908 og 1909. Ialt produceredes paa de 21 Statsmejerier i 1908: 776,241 lbs. Smør, som i Gennemsnit hjembragte 25,432 Cent pr. lb.

Kontrolforeningssagen sorterer ogsaa under Mr. Marker. Foreløbig har den kun faaet ringe Udbredelse i Alberta og har ikke samme Form som hos os. Det

er kun enkelte Landmænd, som er med i denne Bevægelse. De vejer selv Mælken og sender Prøver til Fedtundersøgelse til et af Statsmejerierne. Resultaterne bogføres paa Mr. Märkers Kontor.

En mærkelig og vigtig Foranstaltning til Husdyrbrugets Fremme i Alberta er de saakaldte »*Stock judging Schools*« (Husdyrbedømmelsesskoler). Det vil sige, at en Samling af Provinsens bedste, mest typiske Husdyr af forskellige Arter og Racer stilles til Raadighed for en husdyrkyndig Kommission, som pr. Bane sammen med Dyrene rejser Landet rundt og gør Holdt ved forskellige Stationer, hvor de bliver 4—10 Dage. Der opføres et stort Telt, hvori Dyrene indbringes. Her samles Egnens Landmænd, og Kommissionen gennemgaar Dyrene, fremdrager deres Fortrin og Mangler og forklarer Særegenhederne ved de forskellige Racer. Samtidig holdes ogsaa Foredrag om Husdyrhold i Almindelighed af særlig udsøgte Foredragsholdere. Af Heste medføres der: Clydesdale, Percheron og Fuldblød; af Kvæg: Korthorn, Angus, Galloway, Hereford, Ayrshire, Hollandsk og Jersey; af Faar: Oxford og Shropshire og af Svin: Yorkshire, Berkshire, Tamworth og Chester White; ialt omtrent 50 Dyr af ren Race.

Efter at Kommissionen har demonstreret Materialet igennem, kan Deltagerne faa Lov at lade sig eksaminere som Dommere, og det benytter mange sig af. De to bedste Kandidater bliver saa fremhævede, og disse faar da fri Rejse til det tidligere omtalte Fedeskue og Avlsdyrskue i Calgary. Her kommer disse Dommere saa parvis fra alle Kanter og konkurrerer om den bedste Bedømmelse af de fremstillede Dyr. Den bedste faar en Medaille. Erhverves den 2 Aar i Træk af samme Person, har han et Tropæ som varigt Eje.

Det er en Maade at opdrage Dommere paa.

Ved de nævnte »*Stock judging Schools*« køber Kommiteen ogsaa Slagtedyr fra Egnen. De demon-

streres levende, hvornæst de slagtes. Derefter demonstreres Købedømmelsen.

Albertas Opdrættere udlaaner de racerene Dyr til Staten, som iøvrigt betaler alle Omkostninger ved den her omhandlede Sag.

Endelig skal jeg nævne, hvad man kalder »*Farmers Institutes*«. Det er enkelte Foredrag eller Foredragsrækker om forskellige Landbrugsemner, der efter Aftale med eller paa Foranledning af Landboforeningerne eller andre Institutioner holdes spredt om i Landet. Disse ordnes af en af Landbrugsministeriet ansat Mand, som ogsaa ordner »The Stock judging Schools« og de tidligere omtalte Møder om Mejeriemner. Derved kommer der Orden i det hele, og gode Foredragsholdere erhverves til planlagte Rejser fra Sted til Sted i Alberta. Adgangen er alle Steder fri for enhver. Staten afholder Udgifterne.

Endnu skal jeg omtale, at Staten ogsaa har ansat en Husdyrbrugskonsulent og en Konsulent, hvis Opgave er Udryddelsen af Ukrudt.

Inden jeg forlader de offentlige Foranstaltninger til Landbrugets Fremme i Alberta, maa jeg endnu nævne een Post paa Landbrugsministeriets Budget, som optager Albertas Landmænd i høj Grad, og som maaske ogsaa med Tiden kan komme til at berøre os. Det er 50,000 Dollars som første Bidrag til Opførelsen af et Andels-svineslagteri.

Med denne Sag forholder det sig i Korthed saaledes: Svineproduktionen har til Tider været en god Forretning. Naar Landmændene, ledet heraf, har forøget Bestanden, er Priserne dalede saa betydeligt, at Produktionsomkostningerne ikke kunde blive dækkede, uagtet der samtidig til Alberta indførtes præserveret Svinekød fra De forenede Stater, som solgtes til forholdsvis høj Pris. Denne Erfaring har gentaget sig flere Gange, hvorfor mange Landmænd nu i høj Grad har ind-

skrænket deres Svinehold, uden atter at have Mod til at forøge det ved opadgaaende Konjunkturer af Frygt for et nyt, betydeligt Prisfald. — Aarsagen søges i, at Svinehandelen næsten udelukkende er i Hænderne paa et enkelt Firma, *P. Burns & Co.*, Calgary, som gennem sine mange Butikker rundt om i Alberta og tilgrænsende Provinser kan regulere Flæskepriserne efter eget For-godtbefindende og derved Svinepriserne. Svinehandelen i Alberta er derved blevet monopoliseret. Og Opret-telsen af et nyt, stort Slagtehus i Edmonton af *J. Y. Griffin & Co.* menes ikke at ville forbedre Situationen, hvad Prissvingninger og meget lave Priser angaar.

Ikke mindre end 2 kongelige Kommissioner er i Løbet af 2 Aar — 1907 og 1908 — nedsat til Behand-ling af denne Sag. Og begge er komne til det samme Resultat, at ovenstaaende Betragtninger er rigtige, og at den eneste Udvej er Oprettelsen af et Slagteri under Landmændenes egen Ledelse, beregnet paa Eksport af Flæsk, hvorved Flæskeprisen ikke bliver afhængig af det lokale Marked alene. Og Kommissionen henstiller til Regeringen at søge Sagen realiseret ved Tilbud om Udlæg af Midler til Svineslagteriets Opførelse, Udstyrelse og Drift mod, at et tilstrækkeligt Antal Landmænd for-pligter sig til at levere mindst 50,000 Svin aarlig i en Aarrække og mod at Landmændene selv delvis over-tager Ledelsen af Sagen.

Regeringens Svar herpaa er det nævnte Tilbud om 50,000 Dollars som første Bidrag til Opførelsen af et Andelssvineslagteri. Og ved Forelæggelsen af dette For-slag i Rigsdagen endte Ministeren med den Udtalelse: »Vil Landmændene blot gøre deres Pligt, skal vi nok udføre vor.«

Nu kommer det altsaa kun an paa Landmændene i Alberta, om de vil forpligte sig til at levere Svin til et saadant Slagteri.

Saaledes staar Sagen i Øjeblikket. Om den bliver realiseret, véd jeg ikke. Andelsprincippet synes endnu

ikke at have nogen god Jordbund i Alberta. Men man er meget optaget af Sagen, baade blandt Landmændene og i Ministeriet. Departementschefen i Landbrugsministeriet meddelte mig, at kommer Sagen i Gang, vil man særlig anlægge Driften paa Eksport af Bacon til England. Mærkeligt nok har Chefen for det omtalte Handelshus, P. Burns & Co., Calgary, udtalt til Kommissionen, at efter hans Opfattelse vilde det være heldigt for Albertas Landmænd, om Staten etablerede et saadant Svineslagteri.

Sluttelig kun dette, at paa Landbrugsministeriets Budget findes ogsaa opført en Sum af 20,000 Dollars aarlig til Udryddelsen af Ulve. — Dette viser, at Alberta endnu er et ungt Land med stor Afstand mellem Beboerne.

Albertas Udstykning.

At Alberta er et ungt Land, er ogsaa det Indtryk, man faar af Landet som Helhed, i alle Tilfælde af Landet mellem Calgary og Edmonton, som jeg har lidt Kendskab til, — en uendelig Græsslette med opdyrkede Steder hist og her og meget spredt Bebyggelse, et Land uden egentlige Veje udenfor Hovedruterne.

Landet er iøvrigt ikke vanskeligt at orientere sig i. Det er fra Nord til Syd og fra Øst til Vest i lige Linier udstykket i regelmæssige Kvadrater, hver paa omtrent een engelsk Kvadratmils Størrelse (640 acres), og mellem hver Række af disse Kvadrater er der udlagt Veje fra Nord til Syd og Øst til Vest paa 66 Fods Bredde. Hver Kvadrat er inddelt i 4 Landbrug, hver paa 160 acres Størrelse. 36 Kvadratmil udgør et »township«.

Kvadraterne (Sektionerne) i hvert township er tildelt Nummere fra 1 til 36, begyndende i det sydøstlige Hjørne og endende i det nordøstlige, som Figuren viser.

Rækkerne af »townships«, de saakaldte »ranches«, er atter numerede i Rækkefølge fra Syd til Nord og fra

31	32	33	34	35	36
30	29	28	27	26	25
19	20	21	22	23	24
18	17	16	15	14	13
7	8	9	10	11	12
6	5	4	3	2	1

Vest til Øst. I det nordøstlige Hjørne af hver »section« er der oprejst en Pæl, som ikke maa flyttes, paa hvilken findes anbragt Nummeret paa Sectionen og paa township'et i nordlig og østlig Retning. Derved kan man altid finde sig til Rette med Hensyn til Opholdssted.

Indenfor hvert township er de ligenumrede Sektioner (med Undtagelse af Nr. 8 og 26, som er tillagt Hudson Bay Comp.) udlagte til de saakaldte »homesteads«, medens de uligenumrede (undtagen Nr. 11 og 29, som er udlagte til Skolelodder) enten er til Salg eller tillagte Jærnbankompagnier som Statstilskud for Konstruktion af Baner.

Det vil forstaas, at efter denne Ordning er der Veje i lige Linier fra Syd til Nord og fra Vest til Øst i hele Landets Højde og Bredde med en Afstand af en engelsk Mil mellem hver Række Veje.

Det vil ligeledes forstaas, at hvis alle Landbrug var indhegnede, hvilket er Tilfældet med alle benyttede Landbrug, vilde alle Vejene dermed være kendeligt afstukne. Nu er det imidlertid saaledes, at Hudson Bay Co. og Jærnbaneselskabernes Landstrækninger endnu kun i ringe Mængde er solgte, og at de andre salgbare Sek-

tioner vel i stor Udstrækning er afsatte af Regeringen til Private, men at mange af disse Private slet ikke udnytter Landet og derfor ikke har indhegnet det, de lader det ganske rolig ligge til Spekulation i Prisstigning, medens de selv arbejder i Byerne eller udenfor Kanada. En Del af Kolonisterne, de saakaldte »settlers«, som har optaget »homesteads«, har ogsaa forladt disse for ved Arbejde i Miner eller ved Skovhugst at indsamle Kapital til deres Landbrugs Drift.

Følgen deraf er, at Vejene kun delvis er afstukne ved Hegn, og at man paa store Strækninger kan køre over Landet, hvor man vil. Det giver for den Fremmede Landet et vildsomt Udseende. Og det giver Anledning til, at Sporene, som følges, ikke retter sig efter de lige Linier, men efter Egnens naturlige Beskaffenhed.

Ja, Landet er ungt og endnu kun i ringe Udstrækning taget i Brug, men at Udviklingen i den Henseende foregaar hurtigt, kan man se bl. a. af Oplysninger fra den kanadiske Statistik (Canadian Yearbook) for 1908, hvori det oplyses, at der i Alberta i 1901 var 9,433 farms, medens der i 1906 var 30,286 farms.

Hvor mange der er nu, véd jeg ikke, men Udviklingen foregaar med forbavsende Hurtighed, og i samme Forhold stiger Albertas Evne til at optræde konkurrerende paa Verdensmarkedet overfor andre Landbrugsstater.

B. Ontario.

Som tidligere omtalt har Ontario et Landareal af ca. 220,000 engelske Kvadratmil eller ca. 140,000,000 acres. Med Hensyn til Landbrugsforholdene kan man passende dele Provinsen i 3 Afdelinger:

1. Den sydlige Del af Landet, d. v. s. den Del, som ligger syd for den 46. Breddegrad (Linien Ottawa

River over Lake Nipissing til Nordkanten af Lake Huron). Den har en Udstrækning paa ca. 2000 danske Kvadratmil.

2. Den nordlige Del: a) Et Distrikt, som nylig er aabnet for Indvandring, nemlig det saakaldte »*Rainy River Distrikt*«, som støder op til Manitoba, samt en Del af Nordkysten af Lake Huron. Denne Landstrækning har et Areal paa ca. 135 danske Kvadratmil. b) Det store Klægbælte mellem den 48. og 50. Breddegrad, som har en Udstrækning paa ca. 1400 danske Kvadratmil.

Den øvrige Del af Ontario er uden landøkonomisk Interesse.

Det store Klægbælte formenes at være ualmindelig frugtbar. Men det er foreløbig ubeboet og bevokset med en sammenhængende Granskov. Og det under a omtalte *Rainy River Distrikt* er endnu tyndt befolket og meget skovrigt. For os spiller disse Dele af Landet derfor endnu ingen Rolle. Hvad Fremtiden vil bringe i saa Henseende, véd man jo ikke.*)

Derimod véd vi, at den sydlige Del af Ontario, det 2000 danske Kvadratmil store Land, som ligger syd for den 46. Breddegrad, er af særlig Interesse for os.

Fra dette Distrikt har vi den væsentligste kanadiske Konkurrence paa det engelske Marked. Her produceres Størstedelen af de gode kanadiske Baconsider, som vi slaas med i London.

I en officiel Beretning (Bulletin Nr. 10), udgivet 1907, meddeler Forfatteren, Mr. *J. B. Spencer*, en fremstaaende Mand i den kanadiske Centraladministrations Husdyrbrugsafdeling, at 75—85 pCt. af den aarlige Levering til de kanadiske Svineslagterier (packing houses) kommer fra Landmændene i Ontario, og at i 1905 ikke

*) Foreløbig bliver den nordlige Pacificbane ført gennem den under Afd. 2 omtalte nordlige Del af Ontario, som i Forvejen har flere Baneanlæg. Forløberne for en Kultur er der altsaa allerede. Og det antages, at disse Distrikter navnlig vil komme til at egne sig som Kreaturlande.

mindre end 85 pCt. af det Flæsk, som behandlede i disse Slagterier, førtes til det engelske Marked.

Den sydlige Del af Ontario har derfor Krav paa en nærmere Omtale. Her tilbragte jeg da ogsaa adskillige Dage.

I Korthed forholder det sig saaledes med denne Landsdels Landbrugshistorie, at Landet indtil den amerikanske Frihedskrig 1783 var dækket af en sammenhængende Skov. Men saa begyndte det at blive befolket, idet en stor Del af de 25,000 engelskvenlige Personer, som ved Fredsslutningen forlod deres Hjem i de nuværende Forenede Stater, rykkede op i Ontario for at danne sig et nyt Hjem der. Den kanadiske Regering lod dem faa Landet billigt og hjalp dem i Gang med Sæd, Kvæg og Markredskaber. Disse i Forbindelse med Emigranter, som indtil 1860 flyttede ind i Ontario, danner det væsentligste Grundlag for den nuværende Befolkning dér. — Skovene blev nu efterhaanden ryddede og gode Kornmarker kom i deres Sted. — Ældre Folk beretter imidlertid, at endnu saa sent som 1845 var en stor Del af det nuværende Agerland, saaledes Størstedelen af det frugtbare Oxford County, bedækket med Skov.

Nu forholder det sig saaledes, at af de 23,000,000 acres Land, hvoraf den sydlige Del af Ontario bestaar, er ca. 14,000,000 acres Agerland, ca. 4,000,000 skovbevokset og ca. 5,000,000 acres Land af ringe Værdi. Skovene findes dels i det nordvestlige Distrikt, hvor der er et stort, sammenhængende Skovbælte (Algonquin National Park og dens Omgivelser), dels som spredte Skove ned gennem Halvøen.

Op til Aaret 1890 bestod Landbrugsprodukterne væsentligst af Korn og dertil nogle Mejeriprodukter og andre Sager af dyrisk Oprindelse. Men saa kom De forenede Staters *Mc. Kinley Tarif*, som praktisk talt forhindrede Udførselen af Byg. Og dermed var Omslaget i Landbruget givet. Man maatte nu producere

mere forædlede Varer, som med Fordel kunde sendes til det britiske Marked. Man gik over fra Kornproduktion til Kvægavl.

Et Udtryk herfor har man i de statistiske Oplysninger om den dyriske Produktion fra Landbrugene i Ontario, som i Henhold til Meddelelser, fremførte af Departementschefen i Ontarios Landbrugsministerium Mr. C. C. James, viser følgende Værdier:

	1896.	1906.
	Dollars.	Dollars.
Kød	12,000,000	27,200,000
Bacon og Flæsk.....	10,000,000	22,500,000
Ost	9,000,000	15,000,000

Et andet Udtryk for samme Forhold viser Tilvæksten i Kreaturstyrken, om hvilken følgende statistiske Oplysninger foreligger.

Tabel 18.
Kreaturstyrken i Ontario.

	1881	1891	1901	1907	1908	1909
Heste	590,298	771,838	721,138	725,666	849,029	821,011
Malkekøer ..	782,243	876,167	1,065,763	1,152,071	1,301,840	1,260,572
Andet Hornk.	919,924	1,064,506	1,422,048	1,774,165	1,916,098	1,771,433
Faar	1,359,178	1,021,769	1,046,456	1,106,183	1,205,630	1,118,945
Svin	700,922	1,121,396	1,562,696	2,049,666	1,947,183	1,586,565

Taget som Helhed er her jo en betydelig Fremgang paa alle Omraader, Faar undtagne, og Fremgangen er ikke mindst for Kvæg og Svin. Tilbagegangen i de aller seneste Aar med Hensyn til Svinenes Antal, skal jeg senere komme tilbage til.

Den sydlige Del af Landet mindede mig i mange Henseender om Danmark, navnlig om de danske Øer. Jeg følte mig helt hjemme dér. Landskabet er frugt-

bart, bølgeformet; af og til rejser der sig høje Bakker, men ikke Bjerge. Smaaskove findes overalt med Løvtræer og enkelte Naaetræer, og ude i Markerne findes mange fritstaaende Træer, navnlig de smukke Maple-trees (Ahorn). Det var om Efteraaret i Oktober Maaned, jeg var der. Løvet prangede da i alle Regnbuens Farver. Der var smukt: Adskillige Aar og Floder gennemstrømmer Landet. Der er ogsaa en Del Søer, og de store Indsøer omgiver jo Landet paa alle Sider undtagen mod Nord. Langs Ontariosøen, hvor jeg færdedes meget, er der ualmindelig smukt, navnlig i Egnen af Hamilton ud mod Niagara. I denne Egn ser man store Frugtplantager; saadanne træffer man forøvrigt spredt over hele Landsdelen. Frugtdyrkningen og Frugtsalget spiller en stor Rolle.

Som herhjemme træffer man ogsaa nu og da sandede, ufrugtbare Pletter. Men i Østsiden af Landet, hvor jeg færdedes, var disse Undtagelser. Imod Nordvest er Frugtheden nok ikke saa fremtrædende.

Klimaet er ogsaa noget lignende som herhjemme. Dog er der en Del varmere om Sommeren og noget koldere om Vinteren; men hverken Varmen eller Kulden er særlig generende, ejheller Snefaldet; og skadelige Vinde af Betydning er man fritaget for.

I Toronto er Middeltemperaturen i Juli 21.1° C. Den højeste Temperatur i Juli 1908 var 33.3° C. I Februar var Middeltemperaturen $\div 7.1^{\circ}$ C. og den laveste Temperatur i samme Maaned var $\div 27.5^{\circ}$ C.

Men Klimaet er ikke tørt som i Vesten. Der er rigeligt Regnfald (gennemsnitlig for 27 Aar 26.16 Tommer Regn $+ 56.7$ Tommer Sne), og det regner ogsaa af og til i kolde Perioder. Derfor maa Kvæget som hos os være i Hus om Vinteren.

Afgrøderne er noget lignende som hos os. Byg- og Havre-, Rug- og Hvedemarker veksler med Græs- og Rodfrugtmarker; men dertil kommer endvidere Majsmarker. Den noget højere Temperatur end hos os be-

tinger, at Majsen trives godt. Dog høster man ikke Majsen moden undtagen i den sydligste Del af Landet langs Eriesøen. Ellers høstes Majsen næsten moden og fyldes enten i ret grøn Tilstand i Siloerne, eller den sættes paa Laden efter at have staaet til Sejtørring i Hobe paa Marken til langt ind i Oktober Maaned.

Majsmarker hører med til hver Farm, i alle Tilfælde i Landets sydlige og sydøstlige Del. Og naar Siloerne fyldes (16 × 36 à 40 Fod), er der Travlhed. Ofte er det en lejet Maskine, som skærer Majsen i Smaastykker og blæser den gennem et langt Rør op i Toppen af Siloen. — Naboerne hjælper hinanden med at køre Majsen fra Marken til Maskinen, som arbejder med betydelig Hurtighed. Siloerne findes navnlig i de Egne, hvor man holder Malkekøer.

Luzerne begynder ogsaa at vinde Indpas i Ontario. Men den kommer ikke i Siloen, som er forbeholdt Majsen alene.

Gaardenes Størrelse er gennemgaaende paa 100 acres. Der er dog ogsaa mange mindre Ejendomme. Men Husmandsbrug som vore er Sjældenheder. Gifte Arbejdere bor enten i de mange smaa, venlige Landsbyer, hvor de i Reglen har en Have, undertiden ogsaa Jord nok til en Ko, eller ogsaa bor de i Gaardens gamle Stuehus, som er blevet erstattet af et nyt og større. — Ontarios Landmænd bor gennemgaaende hyggeligt i en villaagtig Stuebygning, som ligger fjernet et hundrede Alen eller deromkring fra Udbygningerne. Men dette betyder ikke, at Landmændene fører nogen magelig Tilværelse. Ejeren af Bedriften gør i Reglen mindst én Mands Arbejde, og hans Hustru maa ogsaa slide haardt i det, Medhjælpen baade ude og inde er nemlig dyr og sparsom; mange af de unge foretrækker at drage ud i Vesten.

Unge, løse Arbejdere lader sig sjældent fæste for et helt Aar, i Reglen kun for Sommermaanederne. Vinteren

tilbringer de i Skovdistrikterne eller i Minerne, hvor der altid er fuldt op af Arbejde og god Fortjeneste.

Landbruget som Helhed synes at staa i ret høj Kultur. Saaledes ogsaa med Hensyn til

Kvægavlen.

Den sydlige Del af Ontario, den Del af Landet, som vi stadig beskæftiger os med, den, som ligger sønden for den 46. Breddegrad, er et udpræget Mejeriland. Det vil sige, at Størstedelen af Landmændene har Mælkeproduktionen som Hovedformaal. Ved Siden deraf er der ogsaa nogle, som feder en Del Kreaturer. I Landets Vestside, navnlig Egnen omkring Georgean Bay samt den nordvestlige Del af Landet, hvilke Distrikter ikke egner sig særlig for Malkekvæg, spiller Kødproduktionen dog en større Rolle.

Angaaende Kvægracerne er det navnlig Hollandsk Kvæg, Korthornskvæg og Ayrshirekvæg, som spiller Hovedrollen. Jerseyracen har dog ogsaa nogen Udbredelse. Og for alle disse Racer findes der fortrinlige Avlscentre; mange for de tre førstnævnte Racers Vedkommende og nogle for Jerseykvæg. Der findes ogsaa Avlscentre for Hereford-, Angus- og Gallowaykvæg. Og en Del af disse Avlscentre har jeg besøgt. Men jeg skal ikke her komme nærmere ind paa en Beskrivelse af dem. Jeg nævner blot deres Tilstedeværelse for at vise, at Landet har gode Kilder at øse af, naar der trænges til Blodfornyelse, og for at paapege, at disse Kilder bruges. Der er mange Tyre af ren Race i Brug i de almindelige Landbohjem i Ontario. Og dertil kommer, at Ontario, den gamle Kulturstat i Kanada, ogsaa bruges som Kilde til Nydannelsen af Avlscentre ude i Vesten og til disse Centres Opretholdelse. I den Retning er Ontariocentrene blevet udnyttede meget i de senere Aar.

Ude hos de almindelige Landmænd i Ontario finder man nu disse Racer spredt imellem hverandre ud over

hele Landet. I samme Nabolag finder man ikke sjældent én Mand, som har Hollandsk Kvæg, en anden, som har Ayrshirekvæg og en tredje med Korthornskvæg. De enkelte Racer er altsaa ingenlunde bundne til bestemte Landsdele. I Hovedsagen kan man dog sige, at i den sydlige og østlige Del af Landet er det hollandske Kvæg og Ayrshirekvæget i Overvægt, medens Korthornskvæget, som er spredt over hele Landet, særlig er dominerende paa Vestlandet.

Forøvrigt er det ikke Reglen, at de almindelige Landmænds Køer er af ren Race; Tyren er det ofte, men Køerne er hos de fleste af blandet Herkomst.

Med Jerseyracen forholder det sig saaledes, at den er spredt over hele den Del af Landet, hvor Mejeri-bruget er Hovedsagen. Udenfor Avlscentrene finder man dog sjældent hele Besætninger af ren Jerseyrace. I de smaa Landsbyer, hvor mange holder en enkelt eller 2 Køer, er disse ikke sjældent af Jerseyrace, men ude blandt almindelige Landmænd, som overhovedet holder Jerseykøer, findes der som Regel kun en eller to i hele Kvægflommen. Derimod træffer man ikke faa Jerseykrydsninger. Nogle, dog ikke mange, Landmænd holder en Jerseytyr til deres Køer af blandet Oprindelse.

Besætningerne er i Reglen ikke store i Forhold til Arealet, og til Kvæget har Landmændene i Ontario en Overflødighed af Føde. Til Malkekvæget er Majsen fra Siloerne et fortrinligt Foder. Kolben med dens Indhold af næsten modne Majskærner følger jo med.

Størstedelen af Ontarios Mælkemængde omsættes til Ost, den berømte kanadiske Ost, som opnaar en høj Pris i England.

I Henhold til Oplysninger, offentliggjorte af Direktøren for Mejerivæsenet i Ontario, fandtes der i denne Provins i Aaret 1908: 1177 Ostefabriker og 97 Smørmejerier.

Og fra samme Kilde stammer følgende Oplysninger for 1908:

Mælk leveret til Ostefabrikerne	1,661,039,751 lb.
Ost produceret deraf	120,624,436 -
Værdi af Ost	13,106,919 Doll.
Smør fabrikeret paa Mejerierne	9,895,109 lb.
Værdien af Smør	2,355,170 Doll.

Egentlige Andelsosterier eller Andelsmejerier har man ikke i Ontario. De fleste Ostefabriker ejes af private Mænd, undertiden af Ostemesteren selv. Ofte ejer en privat Mand flere Ostefabriker og lejer saa Ostemestre til at bestyre hver af dem. Reglen er saa, at Farmerne, som leverer Mælken til Osteriet, betaler vist for Fabrikationen af hvert lb. Ost (1 à 1½ Cent, afhængig af, om Mælken bringes eller hentes, enkelte Steder er Prisen endog 2¼ Cent pr. lb.). Farmerne faar saa Vallen tilbage og den fulde Pris, hvortil Osten sælges. Og Salget af Osten foretages enten af Ostemesteren eller af en Mand, som Leverandørerne vælger ved et aarligt Møde.

Ikke faa Osterier er hvad man kalder »*Joint Stock factories*«, d. v. s. de ejes af et Selskab, som i Reglen er en Del af Leverandørerne. Afregningen til de enkelte Leverandører og Betalingen for Ostetilvirkningen er den samme som ovennævnt. Overskudet fordeles mellem Selskabets Medlemmer i Forhold til Aktiernes Antal. Det er altsaa Aktieselskaber og ikke Andelsselskaber.

Den ægte Andelsbevægelse er en Fæstning, som endnu ikke er indtaget af Kanadierne.

Mange af Ostefabrikerne laver Smør om Vinteren, naar Mælkemængden er ringe. Leverandørerne afleverer da Fløden og ikke Mælken.

I det sydlige Ontario pasteuriseres Vallen nu i næsten alle Osterier. I det østlige Ontario er det ikke almindeligt, at Vallen pasteuriseres, men mange, maaske endog henimod Halvdelen, laver her Vallesmør. — Aarsagen til, at man begyndte at pasteurisere Vallen, var bitter Smag i Osten. Denne Fejl ophævedes derved.

Paa de fleste Osterier betales Mælken endnu uden Hensyn til dens Fedtindhold. Hvor Fedtindholdet af

Mælken er medbestemmende for dens Pris, dannes der Kontrolforeninger. Disse er dog ikke som vore. Jeg skal senere omtale dem nærmere. Ialt er der 45 Kontrolforeninger i Ontario.

En Del af Mælken anvendes paa anden Maade end til Ost og Smør, saaledes til Mælkekondensering. Der er flere Mælkekondenseringsanstalter i Ontario. En af disse, den i Ingersoll, saa jeg. Der modtoges ca. 50,000 lb. Mælk daglig fra Landmændene paa Egnen. Den leverede Mælk maa ikke indeholde mindre end 3.50 pCt. Fedt. Denne Anstalt foranlediger derfor, at der indsættes enkelte Jerseykøer eller Jerseykrydsninger i Leverandørernes Besætninger. (Sluttes.)
